

Teater

Brez ljubezni mi živeti ni

Evald Flisar: Tristan in Izolda. Igra o ljubezni in smrti. Komorno gledališče Ljubljana. Rež. Evald Flisar, dram. in asist. rež. Branka Bezjak Glazer, scenogr. Nada Madžarac, glasba Milan Krapež, luči Tomaž Bezjak, igr. Violeta Tomič, Boris Kerč in Srečo Špik. Vodnikova domačija, premiera 13. 2. 1994.

»Bog nas je kaznoval, ko nam je podaril slo po ljubezni,« pravi nekje v začetku drame Izolda svojemu prijatelju in ljubimcu Tristanu. Potem ko nam je omogočil ljubezen, nas je zapustil, ne da bi kdaj preveril, ali smo sploh sposobni živeti ljubezen, preživeti z ljubeznijo. Zares nesramno in neodgovorno od Boga. Nesrečni svet brez Boga je tako postal še bolj krut. Ljubezen pa je postala bolečina kot vsaka druga ali še hujša. Trpljenje, skratka. Tristan in Izolda (B. Kerč in V. Tomič) si v svoji uslišani ljubezni prizadevata izogniti se trpljenju, poskušata ublažiti bolečine ljubezni, ki se je iz svojega romantičnega znanosa spremenila v krutost brez meja, ki se je tako rekoč spridila v igro, v kateri oba partnerja odlično obvladujeta svoje vloge. Resda namišljene, pa vendar. Toda kot vsaka igra se tudi igra o ljubezni nekje konča – ko fikcija preseže samo sebe in prestopi v realnost ali, bolj konkretno, ko Tristan odigra že vse svoje vloge, le tiste, po kateri hrepeni neučakana Izolda, mu ne uspe realizirati; postati junak in vitez v eni osebi. Moški, torej. Ali še boli

natančno, ko Izoldine namišljene ljubimce nadomesti resnični Mark/Trubador, najboljši Tristanov prijatelj. Ljubezen kajpada zamre oziroma, drugače, Flisarjeva drama se iz igre o ljubezni in smrti prelevi v smrt ljubezni. Romantična ljubezen je tako rekoč izničena. Njen mit je kot mit o Tristanu in Izoldi postavljen »na glavo«. Ne demitologiziran, marveč apliciran v sodobno življenje, ki ga označujejo računalnik, mobilni telefon, dober avto... Srednjeveški Trubador (S. Špik) nastopa kot povezovalac zgodbe, kot njen pripovedovalec in hkrati interpret, kot komentator dejanj med zaljubljenca, kot kamera, ki »vidi« v njuno notranjost in vodi njuno razmišljanje. Flisarjeva drama, ki jezikovno odlično in spretno drsi iz komedije v grotesko, v farso, v tragedijo, ki prehaja iz žanra v žanr, ki je svoje odskočno udejanjenje doživela na podstrešju Vodnikove domačije v Šiški v Ljubljani, nam kot vse druge njegove igre ponovno govori o nas samih, zavrženih v svet brez bogov, v svet, ki so ga zapustili bogovi. Je pripoved o tem, kaj se nam lahko zgodi, če mitološko ozadje vzamemo preveč zares, kaj nas lahko doleti, če trubadurjem iz XII. stoletja verjamemo kar na besedo, ne da bi preverili avtentičnost in kredibilnost njihovih besed, je igra o nenehnem iskanju nekega ideala, smisla, celovitosti, transcendence in o tem, kaj bi se zgodilo, če tega ne bi iskali; patetično povedano, zapadli bi v stanje, ki v svojem notranjem »mišljenju« zanemarja komponento »božanskega sveta«.